

Wies i Rolnictwo 4 (197)/2022
ISSN 0137-1673
E-ISSN 2657-5213

Jubileusz 50-lecia Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk

50th Anniversary of the Institute of Rural and Agriculture
Development of the Polish Academy of Sciences

W 2022 r. Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN świętował Jubileusz 50-lecia¹. Z tej okazji przygotowana została *Księga Jubileuszowa IRWiR PAN (2022)* będąca symbolicznym podsumowaniem aktywności wszystkich osób, którzy go tworzyli. Jest ona także podziękowaniem dla Nich za czas współpracy i uczestnictwa we wspólnym dyskursie, a także wyrazem uznania dla dorobku naukowego naszych ojców założycieli, ich dążenia do doskonałości i poświęcenia w realizacji misji poznania naukowego. Udział w przygotowywaniu publikacji mieli niemal wszyscy pracownicy Instytutu, lecz największy wkład wnieśli Małgorzata Gelo-Kluczyńska, Maria Halamska, Marek Kłodziński i Teresa Romańska. Zaszczyc to wielki kierowac Zespołem w momencie tak pięknego Złotego Jubileuszu.

Instytut powołano do życia 29 czerwca 1971 r. na mocy uchwały Prezydium Polskiej Akademii Nauk, która zdefiniowała podstawowe zadanie IRWiR PAN jako „prowadzenie badań procesów przeobrażania rolnictwa i społeczeństwa wiejskiego ku formom właściwym dla uprzemysłowionych społeczeństw zorganizowanych w oparciu

¹ Ze względu na obostrzenia związane z trwającą pandemią COVID-19 decyzją Dyrekcji IRWiR PAN uroczyste obchody Złotego Jubileuszu Instytutu przeniesione zostały na rok 2022.

o socjalistyczne stosunki produkcji” (Uchwała nr 17/71). Obecnie zaś w Statucie IRWiR PAN czytamy: „Przedmiotem działania Instytutu jest prowadzenie interdyscyplinarnych badań naukowych dotyczących rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa w dziedzinie nauk społecznych oraz nauk pokrewnych, jak i upowszechnianie wyników badań”.

Półwiecze to okres na tyle długi, że Instytut musiał się zmieniać. Fundament naukowy Instytutu pozostaje bez zmian, ale problematyka badawcza ewoluowała w czasie. Przyczyny tego stanu rzeczy – poza finansowymi – były złożone: to pojawiające się nowe problemy społeczne, nowe naukowe paradygmaty, nowi pracownicy ze swoimi zainteresowaniami. Wejście do Unii Europejskiej i napływające do Polski środki w ramach Wspólnej Polityki Rolnej i Polityki Spójności były bodźcem do zaistnienia wielu zmian na wsi, ale też licznych nowych problemów pojawiających się w związku z nimi. Bardzo widoczne przemiany w rolnictwie złożyły się na proces dezagraryzacji wsi, czego skutkiem były radykalne i szybkie zmiany struktury społecznej i struktury gospodarczej. Wieś się różnicowała, także w wymiarze przestrzennym. Podjęto systematyczne badania nad przestrzenią, która jest nie tylko miejscem zachodzenia zmian, lecz także ich moderatorem. Podejmowane tematy badawcze odzwierciedlały zmianę naukowych paradygmatów: z modernizacyjno-ewolucyjnego na przestrzenny; ze wzrostu na rezyliencję. Nową problematykę przynosiły konkursy europejskie, do których pracownicy Instytutu aplikowali z wieloma sukcesami. Czasem rejestracji i wyjaśnienia wymagały wyjątkowe wydarzenia, jak ostatnio pandemia czy wojna w Ukrainie. Do tego trzeba dodać liczne problemy, których naukowego opracowania domagała się praktyka. Ów pięćdziesięciolatek ma więc duży potencjał naukowy, który pozwala mu realizować nie tylko zadania statutowe, ale też liczne projekty, a także reagować badawczo na nowe, niespodziewane problemy. Gratuluję tego wspaniałego Jubileuszu oraz ogółu dotychczasowych dokonań. Wierzę głęboko, że budujemy tu naukę opartą na współpracy, mentoringu, wzajemnym szacunku i ze wspaniałymi celami.

Dla wszystkich zainteresowanych dorobkiem Instytutu *Księga Jubileuszowa* dostępna jest w siedzibie IRWiR PAN w Pałacu Staszica przy ul. Nowy Świat w Warszawie lub można ją pobrać ze strony internetowej jednostki: <https://www.irwirpan.waw.pl/889/jubileusz-50-lecia/ksiega-jubileuszowa-irwir-pan>.

Dyrektor IRWiR PAN
Monika Stanny

Redaktor koordynujący: Monika Stanny

Redakcja i korekta: Dorota Leśniewska

Projekt graficzny, skład i łamanie: Frycz i Wicha Sp. j.

Wydawnictwo: Grupa Cogito Sp. z o.o.

Wydawca: IRWiR PAN 2022

Druk: Drukarnia Biały Kruk w Białymstoku

W opracowaniu *Księgi Jubileuszowej* uczestniczyli: Marta Błąd, Konrad Burdyka, Ewa Chałupczak, Małgorzata Gelo-Kluczyńska, Beata Górczyńska, Maria Halamska, Sławomir Kalinowski, Marek Kłodziński, Łukasz Komorowski, Sylwia Michalska, Agata Mróz, Aleksandra Pawłowska, Teresa Romańska, Anna Rosa, Andrzej Rosner, Monika Stanny, Justyna Świdzińska, Elwira Wilczyńska, Jerzy Wilkin, Dominika Zwęglińska-Gałecka